

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כו טבת תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 4:20 תל-אביב: 4:34 חיפה: 4:23 מוצאי שבת: ירושלים: 5:35 תל-אביב: 5:37 חיפה: 5:34 ר"ת: 6:12

פרשת וארא

הכרת הטוב

"בור ששתית ממנו מים"...

בית דינו של הגה"צ רבי יעקב מוצמי זצ"ל היה בבנין "קרית ספר" בירושלים, ומשם קיבל את משכורתו הדלה. ובכל זאת מעולם לא שמעו אותו מתלונן על כך. פעם ביקשו ממנו ראשי ישיבת אהבת שלום שיעביר את בית דינו אליהם בתנאים יותר נוחים. השיב להם: "בור ששתית ממנו מים אל תשליך בו אבן". כשבאתי לארץ ישראל נתמכתי ע"י מוסד זה, על כן לא אעזבנו לעת זקנותי... ארי עלה מבבל

"הרי אני חייב הכרת הטוב!"

בפתח תקוה התקיימה חתונה של אחד התלמידים מיישיבת פוניבז', אוטובוס מיוחד עמד לרשות הבחורים, שנסעו לחתונה, הלך וחזר.

לאחר החתונה מילאו הבחורים את האוטובוס בחזר לבני ברק. והנה המשגיח הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל עלה אחריהם לאוטובוס, וכמובן הבחור הראשון שישב ליד הדלת נעמד מיד ופינה את מקומו למשגיח.

הרב דסלר התיישב. הוא פנה לבחור שקם בשבילו והודה לו: "אני מודה לך מאוד. תזכה למצוות. אני אכן צריך לשבת כי חלש אני..."

הנהג החל בנשיעה, לא הרחיקו, והנה שוב מסתובב הרב דסלר אל הבחור שנעמד לא רחוק ואמר לו: "ברוך תהיה, נתת לי את מקומי. ממש החיית אותי, יושר כוחך..."

הנשיעה ממשיכה. לא עברו אלא חמש דקות והרב דסלר מסתובב בשלישית: "באמת, אני לא ממש יודע כיצד להכיר לך טובה. תזכה למצוות. תבורך. החייתני..."

הבחור תמה לעצמו: "מה הוא רוצה ממני, מה כבר עשיתי?! אם עוד פעם יחזור להכיר טובה ויברך, אני כבר אענה לו משחור..."

ואכן לפני שירדו תפסו המשגיח בשני ידיו ואמר לו בהתרגשות: "הכרת הטוב נוראה יש לי בשבילך, תודה רבה!" הגיב הבחור: "המשגיח! אני חושב שלאחר כל כך הרבה ברכות ואיחולים, לא יהיה לי שכר על המצוה..."

פני הרב דסלר הרצינו, ואחרי הרהור קל השיב: "מה אתה רוצה שאני אהיה מושחת? הרי אני חייב הכרת הטוב!"

מבחינו: כל הנשיעה מפ' לב"ב כרבע שעה! הבחור צעיר לעומת אדם זקן! הבחור הוא תלמיד שקם למוצאי ורבה! מסתבר שאין כאן ענין רק של התבטלות וענוה, אלא פשוט מחוייבות עמוקה ונוראה של הכרת הטוב לזולת, יהיה מי שיהיה, גם על טובה כל שהיא... עד כדי כך שמרגיש עצמו כמושחת אם לא יכיר טובה... עפ"י להגיד

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה !

נלמד מהפסוק: "ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן" (פרק ז-יט)

ושואלים חז"ל: למה לקו המים על ידי אהרן ולא ע"י משה? אלא אמר לו הקב"ה למשה, המים ששמרוד כשהושלכת ליאור אינו בדין שילקו על ידך, חייך לא ילקו אלא ע"י אהרן. כיצא בזה אמרו לענין מכת הצפרדעים. וכן במכת כנים אמרו חז"ל: "אמר לו הקב"ה למשה, עפר שהגן עליך כשהרגת את המצרי אינו דין שילקה על ידך. לפיכך לקו שלוש מכות אלה ע"י אהרן". (מד"ר שמות ט-י).

בשעה שנפגש הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל עם נשיא צ'כוסלובקיה פרופסור תומאס מאסטריק מחסידי אומות העולם, בחודש חשוון תרפ"ז בירושלים, שוחחו על ההדרדרות המוסרית של העולם אחרי המלחמה, ועל התופעה השלילית של טיפוח הרגשת "כוחי ועוצם ידי" שמקורה בכפיות טובה.

כדוגמא לכך הביא הגר"ח את מעשה "דור הפלגה" שהתארגנו לבנות מגדל שראשו מגיע השמימה. והתורה מאריכה היאך הם הכינו את חומרי הבנין ותיכננו. מה פירוט זה מוסיף לנו להבנת הענין? שאל הרב זוננפלד.

וכך הסביר לנשיא המלומד: בפירוט מהות החומר שממנו רצו לבנות את המגדל מרומזת האידאולוגיה הכפרנית של דור הפלגה. של כפירה בטובותיו של הקב"ה, באומרים: אין אנו זקוקים לאבניו של הקב"ה המשמשות חומר הבניה העיקרי של הבנין. "הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשריפה ותהי להם הלבנה לאבן" - אנחנו ניצר "אבנים" תוצרת עצמית שממנה נבנה את המגדל...

כל זאת כדי להפגין ולהוכיח כי "יש לנו אבנים וחומר משלנו, ואין אנו זקוקים לאבניו וטובותיו של הקב"ה" כפיות טובה זו שמשכה כהכנה למרד הגלוי בהקב"ה. וממילא יובן גם מדוע חיפשו ומצאו בקעה שעליה יבנה המגדל, הרי אם תיכננו מגדל גבוה היה מן ההגיון לבנותו על פסגת ההר הגבוה: אלא לשיטתם, אינם זקוקים להרים של הקב"ה אלא יצליחו להגיע השמימה גם מהבקעה...

עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת
הרה"ג רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל
רבה הראשי של מונטריאול – קנדה
נלב"ע כו טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

עלון "איש לרעהו" פרשת וארא הוקדש לעילוי נשמת
רבי מרדכי יששכר דוב בער
אברמציץ זצ"ל
נלב"ע כו טבת
ת. נ. צ. ב. ה.

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!

נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום את בני ישראל" (פרק ו-יג)

וכתב רש"י: "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות ז-ב).

מנהיג אמיתי [וכל אדם הוא מנהיג בביתו] הוא זה ששולט ברוחו ולא מתפרץ בכעסו על כל עוול, וזוהי הגבורה האמיתית וכפי שכתוב "טוב ארך אפיים... ומושל ברוחו מלוכד עיר" ו"איזהו גיבור הכובש את יצרו". זה מה שביקש משה רבינו מהקב"ה: "יפקוד ה' א-לוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה" (במדבר כז-טז), ואכן אמר לו הקב"ה: "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו" כי המנהיג צריך שתהיה ה"רוח בו" - שישלוט ברוחו ויאצור הכעס, על כל עוול, בקירבו, שלא יתפרץ כלפי חוץ.

בגמרא (נדרים כב.) אמרו חז"ל: כל הכועס, כל מיני גיהנום שולטין בו. ומבאר החפץ חיים, מדוע כל מיני גיהנום שולטין בו? מפני שלכל עבירה ועבירה ישנו מדור וסוג גיהנום מיוחד המתייחס אליו. מכיון שהכעס אין לו שליטה על מעשיו, והוא עלול לעבור על כל מיני עבירות שבעולם, לכן אין לו גיהנום מיוחד, אלא כל מיני גיהנום שולטין בו.

כתב הגאון רבי יצחק אבנהב זצ"ל בספר **מנורת המאור** (סימן שכג): הסיבה העיקרית שמביאה לקטטה ומריבה היא הכעס. כי כל אדם שמושל עליו כעס, לא יחזיק לו שלום מלמעלה ולא מלמטה, לפי שברוב כעסו, יחטא לשמים, וגם יריב עם בני אדם הרגילים עמו. על כן הזהירו חז"ל על הכעס.

הרמב"ם (בפ"ב מהלכות דעות ה"ג) כותב שאף שבכל המדות יש לילך בדרך האמצעית, אבל הכעס מדה רעה היא עד למאוד וראוי לאדם שירחק ממנה עד הקצה האחר וילמד עצמו שלא יכעס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו. ואם רצה להטיל אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור, אם הוא פרנס ורצה לכעוס עליהם כדי שיחזרו למוטב, יראה עצמו בפניהם שהוא כועס כדי לייסרם ותהיה דעתו מיושבת בינו לבין עצמו כאדם שהוא מדמה כעס בשעת כעסו והוא אינו כועס.

"הסבלנות" - כותב הפלא יועץ - "זו מדה טובה צריכה לכל אדם, הגדול לפי גודלו והקטן לפני קוטנו... ואין לשבח ולפאר את מי שהכל מכבדין אותו ומנשאים אותו ועושים כרצונו, על שאינו כועס. כי אם בזאת יתהלל המתהלל, כאשר מכעיסים אותו על פניו ועושים עמו שלא כהוגן, והוא סובל את הכל ומעביר על מדותיו, שבה מרויח שמעבירין לו על כל פשעיו..."

ומובא (בספר באר החיים) שאחד האדמו"רים הגיע לבקר את כ"ק האדמו"ר בעל האמרי חיים מוויז'ניץ, ולכבודו נתבקש אחד המשמשים לחמם איזה תבשיל עבור האורח. מיד יצא המשמש למלא את תפקידו, אך חרה לו שהאורחים באים זמן כה קצר לפני חג הפסח כאשר יש הרבה טרדות והתלונן על כך בפני העובדים שהיו אז במטבח.

באותה שעה נכנס ה'אמרי חיים' למטבח והבחין בכעסו של המשמש. הוא נעמד ליד הקדירות שהיו מכוסות ומונחות על האש ואמר: "כאשר הכיסוי מכסה את הקדירה אי אפשר לדעת מה יש בתוך הסיר, אולם כאשר האש מעלה הבל, אפשר להריח ולגלות מה נטמן בתוכו, וכך הוא גם אצל בשר ודם, שא"ל לבשר ודם להכיר פנימיותו של חברו, כי הוא יוכל להעמיד פנים כלפי חוץ ככשר שבכשרים ואין תוכו כברו, אולם בשעה שהבל הרתיחה עולה, כשחברו עשה לו עוול והכעיסו ובכ"ז מתגבר על עצמו ניכרת אז פנימיותו כי טובה היא מאד..."

עוד הובא (שם) אמרת **בעלי המוסר** שאדם צריך להיות "מושל ביצרו" ולא חלילה "נמשל", שאם לא כן, נאמר עליו (תהלים מט-יג) "נמשל כבהמות נדמו", שאם יצר הכעס הוא שמושל בו, נדמה הוא כבהמה...

"איך זכה למדת הסבלנות"...?

סיפר הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל: הכרתי בירושלים יהודי שהיה מיוחד במדת הסבלנות באופן יוצא מן הכלל עד שעורר פליאה. פעם שאלתי אותו על כך, איך זכה להגיע לכזאת מדת סבלנות נדירה?

השיב לי אותו יהודי, כי בבחרותו למד בישיבת ראדין אצל החפץ חיים, ובאותה תקופה הוא היה החפץ הגמור ממש. הוא היה חסר כל סבלנות... נוח לכעוס וקשה להתרצות. והיה נוהג החפץ חיים שכאשר היה מבחין בתלמיד שזקוק לחיזוק באיזה ענין, היה קורא לו ומטייל עמו בסביבת הישיבה ומפליג עמו בשיחות נפש אודות הנקודה בה זקוק הוא לחיזוק ושיפור.

באחד הימים קרא לו החפץ חיים והחל לטייל עמו כמנהגו, ומשך שעה שלימה שוחח עמו, כאשר כל העת חוזר הח"ח שוב ושוב על מלה אחת "סבלנות..." "סבלנות..." "סבלנות..." עד אשר נכנס לו ענין זה על סבלנות בעצמותיו, ומני אז והלאה המשיך להשריש בנפשו מדה זו ולקנותה לנצח באופן נדיר ומעורר פליאה.

השעות הרעות...

מעשה ביהודי שהקניט את חברו. הלה כעס מאוד ולא שלט ברוחו. הוא זרק חפץ לעברו של המקניט ולרוע מזלו פגע בו החפץ ופצע אותו. מכיון שבעל המעשה, זורק החפץ, היה רחוק מלעשות מעשה כזה, התסובב חסר אונים ולא ידע את נפשו מרוב צער וחרטה על מעשהו.

לבסוף נכנס אל הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש ווייזנפלד זצ"ל, לתנות את צערו ולבקש שיתפלל על חברו שיבריא. רבי דב בעריש דיבר עמו ביחידות.

לאחר שיצא הלה מן הבית, אמר הרב מטשיבין למקורבו רבי אליהו קרויטוויט: "הנך רואה, על כך אנו מתפללים: 'ויציל נפשותינו מן השעות הרעות'. הכוונה בזה לאותם שעות שהאדם מאבד את עשתונותיו ועלול לעשות מעשים שרחוקים ממנו וממדינתו, עד שלאחר מעשה עומד תמה ומשתומם ואינו מצליח להבין היאך הגיע לזה..."

שר התורה

"זו הפעם השניה"...

הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל היה ידוע בהנהגתו השלוה והמיושבת תמיד, וכל סימני כעס לא נראו על פניו גם בשעה שהיו סיבות צודקות לכעוס. מדה מופלאה זו של הבלגה וארך אפים קנה משום מעשה שהיה:

פעם בימי צעירותו, כשהיה כבן תשע שנים, התרגז על אחיו עד כדי זריקת חפץ עליו. אביו הוכיחו אז קשות עד כמה יש להתרחק מהכעס. במעמד זה קיבל רבי משה שמואל על עצמו לא לכעוס יותר בכל ימי חייו.

והנה כשבעים שנה לאחר קבלה זו, מצא בנו את אביו רבי משה שמואל כשהוא בוכה תמרורים ולומד מוסר בקול אדיר וחזק. הוא שאל אותו על כך. גילה לו רבי משה שמואל, כי לפני כשעה נכנס אליו אדם והלה נהג שלא כראוי וחושש שכעס עליו... וסיים רבי שמואל: "זו הפעם השניה שעברתי על קבלתי הישנה..."

ישורון - יח

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו !

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבות בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי..." (פרק ו'-יד, טו)

והקשה השל"ה הק: מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותירץ: כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה: קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן כותב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמכם בגלות זו, אהיה עמכם בגלות אחרת. עכ"ד.

על החובה לשאת בעול עם הזולת ולחוש בצערו, מובאים בזהר הק' הדברים הבאים: אמר רשב"י, מאן דמרגיל עצמו בצערא דשכינה [=מי שמרגיל עצמו להצטער בצער השכינה] אעפ"י דבא עליו צער, יסבול משאוי הזה ולא חייש [=אעפ"י שבה עליו צער, יסבול המשא הזה ולא ידאג], אבל מאן דלא מרגיל עצמו בצערא דשכינתא וצערא דישראל [=אבל מי שאינו מרגיל עצמו להצטער בצער השכינה וצערן של ישראל] רק כל יומין הוא בתפנוקין ועידונין של העולם הזה [=רק כל ימיו הוא בתענוגים ומעדנים של העולם הזה], כיון דאתיא עליו איזה צער. דא הוא צער שלים [=כיון שבה עליו איזה צער, זה הוא צער שלם] ועל דא איצטריך כל אחד למיבכי כד ישראל הן בצערא בגלותא [=ועל כן צריך כל אחד לבכות כשישראל הן בצער הגלות].

ההשתתפות בצער הציבור המוטלת על כל אדם, היא מצד חובת ההתנדבות במדותיו של הקב"ה, "והלכת בדרכיו" - מה הוא... אף אתה! והרי כך מצינו שהקב"ה, כביכול, נושא בעול עם צרת כלל ישראל, ככתוב: "עמו אנכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צער".

גם ביציאת מצרים, כאשר שאל משה רבינו איזה שם יאמר לעם ישראל, השיב הקב"ה למשה: "אהיה אשר אהיה" (שמות ג-יד). והביא רש"י (מברכות ט): "אהיה עמם בצרה זאת, אשר אהיה עמם בשעבוד מלכויות". נמצא שמדה זו של נשיאה בעול צרתם של ישראל שהשם שלה "אהיה" היא התדבקות במדותיו של הקב"ה.

מפורש יותר נאמר (במד"ר שמות פרשה ב-ה) על הפסוק "וירא מלאך ה' מתוך הסנה" - אמר רבי ינאי, מה התאומים אם חושש אחד בראשו, חברו מרגיש. כך אמר הקב"ה כביכול (תהלים צא) "עמו אני בצרה".... ואומר (ושעיה סג) "בכל צרתם לו צר". אמר לו הקב"ה למשה, אי אתה מרגיש שאני שרוי בצער כשישראל שרויים בצער, הוי יודע ממקום שאני מדבר עמך מתוך הקוצים, כביכול אני שותף בצערך.

נמצאנו למדים כי יש לחוש ממש בצער הציבור, ובזה גופא ישנה "נשיאה בעול" אף אם אי אפשר להועיל בפועל, אך עצם הצער שיש לכל יחיד ויחיד, וממילא לכלל הציבור, יש בו כדי לעורר יותר רחמי שמים.

הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל ביאר את נוסח הברכה מתפלת "שמונה עשרה": "השיבה שופטינו כבראשונה... והסר ממנו יגון ואנחה" עפ"י מה שאמרו חז"ל כי עיקר תפקידו של הרב והדיין שיהיה מצטער עם הציבור בעת צרתם. שכן כל מי שיש לו צרה בביתו הולך אצל הרב או הדיין שבעירו ומבקש ממנו תרופה למכתו. ועל החכם לשאת בעול צערו ואל לו לדחות אותו בקש, אלא ישתדל ככל יכולתו לסייע לו בין בגופו בין בממונו.

זהו שמתפללים אנו "השיבה שופטינו כבראשונה"... שתבוא הגאולה, וממילא נזכה אז כי "יסיר ממנו יגון ואנחה", ככתוב "ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה".

"בכל צרתם לו צר"...

על מידת הנשיאה בעול של הגאון רבי חיים עוזר גורודז'ינסקי זצ"ל סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל את התיאור הבא: "ראיתי בביתו שולחן ארוך כשהוא יושב בראשו. מסביב יושבים כתבנים מוכנים לכתוב תשובות בענינים שונים, והוא היה אומר לכל אחד מה לכתוב. וגם הוא בעצמו היה עסוק בכתבת ענין אחר..."

והנה ליד רבי חיים עוזר עמדה אשה בוכה על כך שבעלה חולה ואין לה את האפשרות להכניסו לבית החולים. וגם אותה שמע באותו זמן, וענה לה בסבלנות גדולה. ואולם היא במר ליבה המשיכה לטעון ולדרוש את כל מה שחפצה, ולא הניחה לרבי חיים עוזר.

היה שם תלמיד חכם ממקורבי רח"ע שרצה לסלקה מהמקום. אך רבי חיים עוזר מנע ממנו בתוקף, באומרו: "הרי אשה שבורה היא!"

דרכי החיים

לחדור למצבו של הזולת...

סיפר הגר"א גולדשמידט זצ"ל: כותלי ביתו של הגאון רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל (בעל האור שמח), ספגו לתוכם במשך שנים ארוכות את דמעותיהם והמיית ליבם של יהודים, ואנחותיהם של ראשי העדה ופרנסיה בדבר צרת הכלל. כל אלה שהשכימו לפתחו ברוח נכאה, היו יוצאים מלאי תקוה, אמונה ובטחון.

פעם פנו אנשי דווינסק, אל אחד ממקורביו, ושאלוהו: "במה גדול כוחו של רבי מאיר שמחה, שהכל מרבים לפנות אליו בצר להם?"

נענה הלה והשיב: סגולתו המיוחדת של רבי מאיר שמחה היא שמלבד מה שלבו מלא אהבת ישראל, ושהוא מחונן ברוחב דעת ובחכמת חיים, הרי כשבא יהודי לתנות בפניו את צרתו ולבקש את עצתו, מסיח הוא באותה שעה את דעתו מכל העניינים האחרים שתפסו את מוחו עד אז, ומתרכז ומתעמק אך ורק בחדירה למצבו של אותו אדם הניצב לפניו, לכן עצתו אמונה, מדויקת וקולעת אל המטרה.

האור שמח

בצערם של ישראל...

הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל היה מעשן מדי פעם. הוא הורגל בכך בבחירתו כאשר לא היה לו מה לאכול, והסיגריות השיבו את נפשו הרעבה. הוא הרגיש צורך גדול בעישון.

[אמנם בהיותו חתן, כתב לו החזן איש: "הנני חושב כי עישון הטבק קשה לנשימה ומעבה את מקום הריאות, ולכן יש לפרוש מזה" (והחזן"א כתב זאת עשרות שנים לפני שנודע כי העישון מסוכן מאוד)]

עם כל זאת, בשנות השואה כבש את רצונו ולא עישן כלל. וכך הסביר: "חז"ל אומרים כי על האדם להשתתף בצער הציבור. אני אדם עני, בין כך הנני מסתפק במועט ואינני מרבה באכילה יתר על הדרוש לי. במה אוכל להשתתף בצערם של ישראל?"

אמרתי לעצמי, אחדול מעישון, אף שהעישון נצרך לי מאוד, ובכך אצטער בצערם."

בית אמי

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

תקשיב ! / הרב נפתלי וינברג

בנאות דשא.

ואילו אצל כולם כל כך ברור שמותר, וצריכים וחייבים לנפוש...

איננו באים להמציא כאן הלכה חדשה שאומרת "אסור לצאת לנפוש מעתה ועד עולם", אבל כן מבקשים להחזיר לעצמנו את הפרופורציה של הנושא.

אנחנו חיים בחברה שמחציתה טובלת בצרות וייסורים, ומחציתה עסוקה בתכנון החופש הבא - הייתכן? אם אדם יתבונן בנקודה הזו, הוא כבר לא יזדרז לשקוע בנופשונים. הוא ירגיש רע להתנתק מהכלל ולדחוס את עצמו בהנאות פינוקיות.

דומה שאיבדנו את הגבול. פלוני באמת עובד קשה, מתאמץ, חש בעומס וכבד לו על הראש. אך מי התיר לו לצאת לחו"ל? ומדוע כאשר יוצאים לנפוש בארץ צריך לשפוך אלפי אלפים. האם אין זה פינוק? והאם זה לא מנוגד לערכים של נשיאה בעול עם הזולת שכל כך קשה לו עם עצם החיים - עוד לפני שהוא חולם על נופש?

אדם מן השורה, ובפרט שומר תורה ומצוות, לא חשוף ברוך השם לצרות ולייסורים שקיימים בעולם. אך אני, מפאת תפקידי, נחשף מעת לעת למאורעות: כמה יסורים! כמה רשע! כמה אכזריות! בלתי נתפס. אני בכל פעם צובט את עצמי מחדש ושואל: האמנם זה מתרחש במציאות? ואם-כן, למה? ומיד אני מרגיע את עצמי, מי אני ומה אני - גרגר חול קטן - שאנסה להבין מהלכים עליונים. "בהדי כבשי דרחמנא למה לך" (ברכות דף י' ע"ב) "תמים תהיה עם ד' אלקיך" (דברים יח, יג) "הצור תמים פעלו פי כל דרךיו משפט... צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד)

הכל נכון. אך בל נשכח באיזה עולם אנו חיים. הבה נשיב לעצמנו את היחס הנכון לנושא. אני בטוח, שאם כל מי שיוצא לנפוש יעשה לפני כן סיבוב קצר במחלקה קשה במרכז רפואי, הוא מהר מאוד יתחיל לרקוד עם כל מה שיש לו. הוא ירגיש מיליארדר עם העובדה שכל אבריו פועלים כתיקונם - וישכח מהצורך הדחוף שלו לברוח שוב לחו"ל! במקום זאת הוא ירים את ידיו לבורא עולם בשבח ובהודאה על החסדים שהוא נותן לו בכל רגע ורגע.

אולי אני מכיר את העולם טוב מידי. אך לי באופן אישי לא היה חשק בשום נופש, ובוודאי שלא בחו"ל. גם בפסח ובסוכות אני חוגג בבית, או אצל קרובי משפחה, כך מתאפשר הרבה יותר לחוש את שמחת החג וקדושתו. להתבונן, להתחבר לאבא שבשמים. לזכות בשקט ובשלווה נפשית אמיתית - והרי זו היא בעצם תכליתנו בעולם החולף והרגעי הזה!

התנצלות / הרב וינברג

בעלון פרשת שמות נפלה טעות בסוף המאמר בנוגע לשדכנית שמטפלת בשידוכים ללא דרישת דירה. חשוב לציין שהיא מטפלת רק בשידוכים שהבעל מתפרנס מגיע כפיו, חוץ ממה שהוא עוסק בתורה.

ועוד שדכן שמטפל גם בשידוכים שלא מבקשים דירה: שמואל כהן 05484572918

תקופת הנביאים הסתיימה מזה כ-2,300 שנה. במשך ההיסטוריה חיו ופעלו אלפי נביאים, ואף התקיים בית-מדרש מיוחד בו למדו כיצד לצמוח לנביא. רוב הנביאים פעלו בסביבתם המצומצמת, ובתקופת חייהם בלבד. ורק כמה עשרות מהם הותירו את נבואותיהם לדורות - והם הנביאים הגדולים הידועים לנו.

כאשר היה נביא הוא היה מגלה לאדם היכן טעה, מה עליו לתקן, וכך ידע האיש לכוון את עבודתו לתכלית הרצויה.

אבל גם לאחר שאבד מאתנו חזון, ולא זכינו לנביא, בכל זאת רצה הקב"ה להיטיב עמנו ולהמשיך "לדבר איתנו". לפיכך עמד ושתל צדיקים בכל דור ודור, אשר משמיעים לעם את דבר השם. אלה זוכים לסייעתא דשמיא מעל גדי הטבע, להשיב לשואליהם דבר, לברך ולייעץ.

* * *

והנה, בתחום זה אנו נחשפים במצוקה קיומית. הציבור מחולק לחוגים, עדות, חסידויות וכו'. התופעה הזו יוצרת מצב בעייתי, שגם כאשר אחד הצדיקים מעורר בפי קדשו על נושא מסוים - לא תמיד יתקבלו דבריו אצל כולם. אנשים כבר התרגלו להיות מושפעים רק מהחוג הקרוב לליבם. ממילא ייתכן שצדיק אמיתי אומר דברי אמת, אך דבריו לא זוכים להשפעה הראויה.

אמנם, "הרבה שלוחים למקום" - כמאמר חז"ל בגמרא תענית (דף י"ח ע"ב). הקב"ה מדבר אתנו בדרכים רבות! ובכך מתאפשר לכל אחד ואחד להקשיב לדבר השם - **אם רק ברצונו להקשיב!**

כיצד זה מתבצע בפועל? אחד מיסודות היהדות הוא שאין מקרה בעולם. וכיון שכך אז כל התרחשות בלתי רגילה בעצם "מדברת אלינו". מה היא אומרת? צריך לזכות לסייעתא דשמיא להבין את המכוון - אך אין אתה בן חורין להיפטר ממנה, ולא **להשתדל** לכל הפחות להבין!

* * *

בשבוע שעבר קרה מקרה מחריד.

עשרה יהודים אמריקאים שומרי תורה ומצוות, מתוך שנים עשר שטסו לחופשה מחוץ לגבולות ארה"ב, איבדו את חייהם לאחר שהמטוס הקל התרסק כדקה לאחר ההמראה. ביניהם משפחה שהייתה מורכבת מזוג הורים - שניהם רופאים - ושלושת ילדיהם רח"ל. הם היו כולם אנשים טובים שביקשו להיטיב, ובמיוחד קראתי על אחד הבנים שהיה ממש צדיק בעניינים שבין אדם לחברו.

במקרה הקשה הזה "מדברים איתנו"!

הבה ננסה להקשיב:

בשורות הבאות לא נטיף מוסר לקרובי הקרבות האומללים - מי אנחנו בכלל שנטיף להם מוסר? רק ננסה לחזק את עצמנו מתוך ניסיון להבין: מה מדברים איתנו?

* * *

השבוע ימלאו ה"שלושים" להסתלקותו של מרן רבי אהרן לייב שטיינמן זי"ע. כבר בחייו הפך לסמל הפשטות, ויותר מכך בהסתלקותו ובצוואה הפשטנית שהותיר אחריו. כמעט ולא ידוע על עוד גדול בישראל שמעולם לא יצא ל"נופש". לא בחו"ל, לא בארץ ואפילו לא בבני-ברק... רק בגיל שכבר נשק למאה שנות חיים נעתר לבקשת הרופאים לצאת להליכה יומית קצרה

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il